

Zijn roze gezinnen welkom op uw school?

*Tips voor basisscholen
die open willen
staan voor lesbische,
homoseksuele,
biseksuele en
transseksuele ouders
en hun kinderen*

IDAHO

Met succes werken aan een diverse school!

Zijn roze gezinnen anders?

Roze gezinnen zijn gezinnen waar een of beide ouders lesbisch, homo, bi of transgender is. Hoewel de opvoeding van kinderen in een roze gezin niet veel verschilt van een hetero-gezin, hebben roze gezinnen soms toch andere ervaringen. Roze gezinnen krijgen vaak te maken met vooroordelen over hun gezinssamenstelling en over de seksuele voorkeur van de ouders. Dat maakt roze gezinnen anders.

Wist u dit?

- Er zijn naar schatting 25.000 kinderen die opgroeien in een roze gezin. Dit aantal groeit nog steeds.
- Dertig procent van de kinderen tussen de 8 en 12 jaar met roze ouders heeft te maken met vervelende grappen, impertinente vragen, roddels en uitsluiting.
- Zeventig procent van de Nederlanders vindt het homohuwelijk oké. Slechts 21 procent vindt het oké dat lesbische vrouwen en homomannen kinderen krijgen.

Kent u het antwoord op deze vragen?

- Wat vinden roze gezinnen belangrijk op uw school?
- Hoe veilig is uw school voor roze gezinnen?
- Hoe bespreekt u seksuele diversiteit in de lessen?
- Hoe is de leerlingenzorg rond seksuele diversiteit geregeld?

Plan van aanpak

Wat vinden roze gezinnen belangrijk op uw school?

Iedere school heeft ideeën, regels, procedures en plannen waarin staat hoe bepaalde zaken zouden moeten verlopen. Roze ouders vinden de onderstaande punten van belang.

De school heeft aandacht voor seksuele diversiteit

Een anti-pestprotocol is verplicht, maar daarin gaat het zelden over negatief gedrag rond seksuele diversiteit. Voor roze gezinnen is dit echter wel belangrijk. Want wat doet u als school als een kind voor 'homo' wordt uitgescholden? Dit zijn geen onschuldige plagerijen die u kunt negeren. Daarom is het belangrijk dat uw school hierover nadenkt. Roze ouders zien het liefst dat u seksuele diversiteit expliciet benoemt in uw aanpak. Het werkt overigens nog beter als u seksuele diversiteit meeneemt in een bredere aanpak van goede omgangsvormen, burgerschap en seksualiteit.

Een vraag om met leerkrachten te bespreken:

- Wat is ons doel als het gaat om seksuele diversiteit?

De school speelt in op de behoeftes van roze gezinnen

Roze ouders vinden het belangrijk dat de basisschool van hun kind nadenkt over de mogelijke gevolgen van hun gezinssamenstelling. Bijvoorbeeld: hoe gaat u om met moederdag en vaderdag?

Vragen om met roze ouders te bespreken:

- Hoe willen jullie jezelf introduceren bij de andere ouders?
- Willen jullie dat de thuissituatie bekend is bij de andere leerlingen?
- Hebben jullie bepaalde verwachtingen of vragen?

Voorvallen die echt gebeurd zijn

Deze voorvallen zijn waar gebeurd.
Kunnen ze zich ook bij u op school voordoen?

Hoe begeleidt de school leerlingen bij seksuele diversiteit?

“Ahmed is gelovig opgevoed. Toen hij thuis vertelde over de twee moeders van Rosa (een meisje uit zijn klas), werd er negatief gereageerd. Vanuit zijn geloof begrijpt hij niet goed wat hij hiervan moet vinden. Ahmed vertelt dit aan meester Bart. Hij stuurt hem door naar de vertrouwenspersoon op school. Die legt uit dat iedereen anders is en dat het prettig is als je gerespecteerd wordt om wie je bent. Dit betekent dat Ahmed en zijn familie gelovig zijn en dat mogen laten zien, maar ook dat Rosa mag zijn wie ze is en respect verdient voor haar gezin. Ahmed snapt het nu: “Je hoeft het er niet mee eens te zijn, maar je moet het wel respecteren.”

Is de school voorbereid op seksuele diversiteit?

De kinderen uit groep 4 krijgen de opdracht om op een kastdeur een collage te maken over hun leefvorm. Rob wil een collage maken over zijn “roze gezin”, maar het blijkt dat er niet genoeg kastdeuren zijn. Meester Joop zegt dat die leefvorm toch weinig voorkomt en dat Rob dus best mee kan doen met een ander groepje. Rob is overstuur en begrijpt er niks van; waarom mag er geen collage komen over zijn gezin? Als de ouders van Rob met de school in discussie gaan, blijkt dat de school nog niet heeft nagedacht over het onderwerp.

Hoe werkt de school aan een veilige omgeving voor kinderen uit roze gezinnen?

Bij het kringgesprek in groep 6 mogen de kinderen vertellen over hun vakantie. Loes vertelt dat ze naar Frankrijk is geweest met haar twee moeders. Loes krijgt hierop verschillende reacties van de kinderen uit de klas. Na het verhaal van Loes zegt Amina dat ze het knap vindt dat Loes dit heeft verteld. Maar er zijn ook kinderen die het raar vinden. De juf ondersteunt Loes en praat erover met de kinderen uit de klas. Loes heeft aan het einde van de dag een prettig gevoel. Ze is opgelucht.

Hoe wordt in de lessen aandacht besteed aan seksuele diversiteit?

In groep 5 geeft juf Denise les. Anne vindt het fijn dat juf Denise vaak verschillende voorbeelden gebruikt tijdens de les. Tijdens een dictee moet de klas de volgende zin opschrijven: “De twee vaders van Sandra gaan naar de supermarkt”. Na het dictee geven een paar kinderen uit de klas aan dat ze dit een gekke zin vinden. Juf Sandra gaat met de klas hierover in gesprek en laat Anne vertellen over haar “roze gezin”. Anne voelt zich vrij om te vertellen dat zij twee moeders heeft.

Schoolomgeving

Hoe veilig is uw school voor roze gezinnen?

Kinderen hebben al jong vooroordelen over seksualiteit, relaties, vrouwen- en mannenrollen. De sociale omgang op de basisschool speelt hierbij een belangrijke rol. Kinderen ontwikkelen hier een gevoel van veiligheid en respect voor zichzelf en voor anderen. Hoe veilig is uw school voor kinderen uit roze gezinnen, en voor kinderen die al vroeg twijfelen over hun genderidentiteit (of ze een jongen of een meisje zijn) of die verliefd worden op iemand van hetzelfde geslacht?

De school heeft haar medewerkers voorbereid

Het is aan te raden om medewerkers met elkaar in gesprek te laten gaan over seksuele diversiteit. Als richtlijn voor dit gesprek kunt u onderstaande vragen gebruiken. Door één lijn te trekken en die duidelijke regels consequent te hanteren, weten leerlingen waar zij aan toe zijn.

Vragen om met medewerkers te bespreken:

- Hoe denken jullie over homoseksualiteit, biseksualiteit en transseksualiteit?
- Zijn jullie bereid om de kinderen te corrigeren als zij negatief gedrag vertonen rond deze thema's? Hoe reageren jullie bijvoorbeeld op homoschelden en hoe denk je dat homoschelden op school voor roze ouders is?
- Hoe reageren kinderen en ouders op het thema seksuele diversiteit, hoe gaan we daarmee om?
- Hoe gaan we om met roze gezinnen en met kritische vragen van roze ouders?

De school gaat stigmatisering tegen

In een veilige schoolomgeving kunnen leerlingen zich optimaal ontwikkelen. In zo'n omgeving treden leerkrachten op bij vervelende vragen en negatief gedrag. Het is belangrijk hierover afspraken te maken in het teamoverleg en die afspraken consequent na te komen.

Tip

- Als kinderen uit roze gezinnen elkaar kennen en spreken, zullen zij minder last krijgen van het gevoel dat ze anders zijn.

Hoe bespreekt u seksuele diversiteit in uw lessen?

Roze ouders geven aan dat zij diversiteit binnen de basisschool belangrijk vinden. Wanneer leerkrachten laten merken dat de seksuele diversiteit oké is, zorgt dit voor acceptatie. Denk bijvoorbeeld aan onderstaande speerpunten.

De school geeft voorlichting over seksuele diversiteit

Specifieke aandacht in de lessen over seksuele diversiteit is nodig om de kennis, houding en vaardigheden van kinderen te verbeteren.

Kennis: Leg uit wat homoseksueel, homo, lesbisch, transgender en interseksueel betekent. Ga in op vooroordelen en vertel hoe roze gezinnen eruit zien.

Houding: Leer kinderen om open en nieuwsgierig te zijn, ook naar seksuele diversiteit. Het kan zijn dat kinderen negatieve gevoelens hebben over diversiteit of homoseksualiteit.

Vaardigheden: Leer kinderen vaardigheden om met pesten om te gaan. Zelfs als kinderen open en nieuwsgierig zijn, is het moeilijk om goed te reageren als andere kinderen of ouders negatief reageren. Hoe ga je om met homoschelden en pesten? Hoe reageer je op iemand die een grapje maakt waardoor de ander zich gekwetst voelt?

Sinds 1 december 2012 zijn basisscholen (kerndoel 38) en scholen voor voortgezet onderwijs (kerndoel 43) verplicht om voorlichting over seksuele diversiteit te geven.

Tip

- Leerlingen zijn vooral geïnteresseerd in voorlichting die iets te maken heeft met hun eigen situatie en ervaringen en die van hun medeleerlingen.
- Negeer opmerkingen en vragen over diversiteit niet; ga er juist systematisch op in en verken steeds met de kinderen wat er speelt.
- Gebruik voorbeelden in het lesmateriaal, dan wordt het gewoner.
- Zorg voor materiaal dat leerlingen zelf kunnen raadplegen: boeken, films, spellen. Zie bijvoorbeeld www.gayandschool.nl en www.edudivers.nl.

Leerlingenzorg

Hoe is de leerlingenzorg rond seksuele diversiteit geregeld?

Leerlingenzorg is de begeleiding voor kinderen die moeite hebben om mee te komen. Dit gaat niet alleen over leerlingen van roze ouders die last hebben van negatief gedrag, maar ook over homofobe leerlingen die niet weten hoe ze met hun afwijzende gevoelens moeten omgaan.

De zorgcoördinator is voorbereid op vragen rond seksuele diversiteit

Roze ouders vinden het prettig als de interne begeleider of vertrouwenspersoon van de school al heeft nagedacht over hoe zij/hij zal omgaan met vragen over seksuele diversiteit.

Tip

- De interne begeleider kan nadenken over hoe de school omgaat met vragen over roze gezinnen, met verliefdheden tussen leerlingen van hetzelfde geslacht en met leerlingen met transseksuele gevoelens of leerlingen die zich willen kleden als iemand van het andere dan hun biologische geslacht. Er bestaan trainingen waarin leerkrachten en interne begeleiders leren hoe zij deze functie het beste kunnen vervullen.

De school weet welke problematiek kan spelen rond roze gezinnen

Kinderen van roze ouders hebben vaker te maken met vooroordelen, uitschelden, vervelende vragen en roddels. Als de school hiervan op de hoogte is, kan er beter op ingespeeld worden.

Tip

- Lees meer over seksuele diversiteit en basisonderwijs op www.gayandschool.nl en www.edudivers.nl/basisonderwijs.
- Lees meer over transseksualiteit op basisscholen in "Genderdystrofie en school" (Transvisie)

Meer informatie?

Er is veel meer te zeggen over goed beleid rond omgangsvormen, burgerschap, seksualiteit en roze gezinnen. Daarbij kunt u ondersteuning krijgen.

MijnID campagne

De uitgever van deze brochure, de Onderwijsalliantie voor Seksuele Diversiteit, is een platform van organisaties die zich inspannen voor de vanzelfsprekende integratie van seksuele diversiteit in het onderwijs. De trekkers van de alliantie zijn AOb, CNV Onderwijs, Stichting School en Veiligheid, COC Nederland, EduDivers en GALE. Veel seksueel diverse leerlingen, docenten en ouders vinden het een enorme steun als hun school openlijk een positief statement over seksuele diversiteit. U kunt dat bijvoorbeeld doen door een verklaring te maken en te publiceren. Een voorbeeld vindt u op www.onderwijsalliantie.nl/verklaring. U kunt zich voor nieuws en ondersteunende informatie ook aanmelden via de interactieve mailinglijst voor scholen en anderen die zich bij de brede alliantie willen aansluiten.

*Colofon: Lisa Bieleman, Ingeborg van Dijk, Lavinia Langezaal,
Nathalie Verheggen, Peter Dankmeijer*

2014, herziene uitgave 2016

*Zijn roze gezinnen welkom op uw school? Tips voor basisscholen die open willen staan
voor lesbische, homoseksuele, biseksuele en transseksuele ouders en hun kinderen.*

*Amsterdam: Onderwijsalliantie voor Seksuele Diversiteit.
Eindredactie: Annemies Gort. Vormgeving: gebr.silvestri.*

*Deze folder kwam mede tot stand door sponsoring van: gebr.silvestri, Truffonds,
EduDivers, leden van zwemvereniging Plons en diverse individuele gulle gevers
(zie www.edudivers.nl/over_ons/projecten/folders-voor-roze-gezinnen-en-de-basischool).*

onderwijsalliantie
seksuele diversiteit

Onderwijsalliantie voor Seksuele Diversiteit

Deze brochure is uitgebracht door de Onderwijsalliantie voor Seksuele Diversiteit. De alliantie is een platform van organisaties die samenwerken aan vanzelfsprekende integratie van seksuele diversiteit in scholen.

www.onderwijsalliantie.nl, info@onderwijsalliantie.nl